

مغز، شناخت و رفتار

مجموعه چهارم از سلسله سخنرانی‌های ارایه شده در
سمینارهای مغز، شناخت و رفتار، بیمارستان روزبه

تألیف

حمیدرضا نقوی

کامبیز بدیع

محمدعلی اصغری مقدم

حبیب‌الله قاسم‌زاده

ونداد شریفی

علی اکبر نجاتی صفا

گیتی شمس



کتاب ارجمند

سرشناسه: سمینارهای ادواری دیارتمان روانپزشکی
ژنومیک بیمارستان روزبه (۱۳۹۶-۱۳۹۷: تهران)
عنوان و نام پدیدآور: مغز، شناخت و رفتار: مجموعه
چهارم از سلسله سخنرانی‌های ارائه شده در
سمینارهای مغز، شناخت، رفتار، بیمارستان روزبه /
تألیف حبیب‌الله قاسم‌زاده.
مشخصات نشر: تهران: کتاب ارجمند، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری ۲۲۸ ص. رقعی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۰-۹۱۱-۱

یادداشت: حمیدرضا نقوی، ونداد شریفی، کامبیز
بدیع، علی‌اکبر نجاتی صفا، محمدعلی اصغری مقدم،
گیتی شمس

موضوع: روانپزشکی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها،
Psychiatry—Addresses, essays, Lectures
روانشناسی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها،
Psychology—Addresses, essays, lectures

شناسه افزوده: قاسم‌زاده، حبیب‌الله، ۱۳۲۳

رده‌بندی کنگره: RC ۴۵۴

رده‌بندی دی‌بی: ۶۱۶/۸۹

شماره کتابشناس ملی: ۵۷۴۴۶۳۹

حبیب‌الله قاسم‌زاده، حمیدرضا نقوی، ونداد شریفی،
کامبیز بدیع، علی‌اکبر نجاتی صفا، محمدعلی
اصغری مقدم، گیتی شمس

مغز، شناخت و رفتار

مجموعه چهارم از سلسله سخنرانی‌های ارائه
شده در سمینارهای مغز، شناخت، رفتار،
بیمارستان روزبه

ارزست ۱۵۲۰

ناشر کتاب ارجمند

صفحه آغاز خدایه

مدیر هنری: هسان ارجمند

سرپرست تولید: سید علی شمس

ناظر چاپ: سعید خانک‌میر

چاپ: سامان، صحافی: روشن

چاپ اول، مهر ۱۳۹۸، ۵۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۰-۹۱۱-۱

این اثر، مشمول قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان
و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا
قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف، ناشر، نشر
یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار
خواهد گرفت.

www.arjmandpub.com

مرکز پخش: انتشارات ارجمند

دفتر مرکزی: تهران بلوار کشاورز، بین خ کارگر و ۱۶ آذر، پلاک ۲۹۲، پ.ن ۸۸۹۸۲۰۴۰
شعبه مشهد: ابتدای احمدآباد، پاساژ امیر، انتشارات مجد دانش، تلفن ۰۵۱-۳۸۴۳۱۰۰
شعبه رشت: خ نامجو، روبروی ورزشگاه عضدی، تلفن ۰۱۲-۳۳۳۳۲۸۷۶
شعبه بابل: خ گنج افروز، پاساژ گنج افروز، تلفن ۰۱۱-۳۲۲۲۷۷۶۴
شعبه ساری: بیمارستان امام، روبروی ریاست تلفن ۰۹۱۱۸۰۲۰۰۹۰
شعبه کرمانشاه: خ مدرس، پست پاساژ سعید، کتابفروشی دانشمند تلفن ۰۸۳-۳۷۲۸۲۰۴۴

بها: ۲۹۰۰۰ تومان

با ارسال پیامک به شماره ۰۲۱۸۸۹۸۲۰۴۰ در جریان تازه‌های نشر ما قرار بگیرید:

ارسال عدد ۱: دریافت تازه‌های نشر پزشکی به صورت پیامک

ارسال عدد ۲: دریافت تازه‌های نشر روان‌شناسی به صورت پیامک

ارسال ایمیل: دریافت خبرنامه الکترونیکی انتشارات ارجمند به صورت ایمیل

۷.....	مقدمه
۱۱.....	۱. مغز دیگر دوست و اخلاق گرا: جستجوی ریشه‌های اخلاق در دستگاه عصبی
	دکتر حمیدرضا نقوی
۳۷.....	نقدی بر مقاله دکتر حمیدرضا نقوی: «مغز اخلاقی: واقعیت یا اسطوره؟»
	دکتر علی کبر نجاتی صفا
۴۱.....	۲. خلق ایده‌های زیبا: پایه روابط معنایی
	دکتر کامبیز بادیه
۶۱.....	نقدی بر مقاله دکتر کامبیز بادیه: «از هم‌گرایی تا گشتار، و از برآزش تا فراخاستگی»
	دکتر حبیب‌الله قاسم‌زاده
۶۹.....	۳. بحثی دربارهٔ موردپژوهی در روان‌شناسی و نروپسیکولوژی
	دکتر حبیب‌الله قاسم‌زاده
۹۵.....	نقدی بر مقاله دکتر حبیب‌الله قاسم‌زاده: «موردپژوهی: گزارش مورد در طب»
	دکتر ونداد شریفی
۱۰۱.....	۴. مسأله اعتماد
	دکتر ونداد شریفی
۱۱۵.....	نقدی بر مقاله دکتر ونداد شریفی: «اعتماد: پدیده‌های چندوجهی و پیچیده»
	دکتر حسن حمیدپور
۱۲۵.....	۵. هم‌دردی، هم‌دردی با خویشتن و درد مزمن
	دکتر محمدعلی اصغری مقدم

نقدی بر مقاله دکتر محمدعلی اصغری مقدم: «درد و هم‌دردی» ۱۴۶
دکتر ابوالفضل محمدی

۶. رؤیا، مغز و شناخت: درجه‌ای برای کاربرد رؤیا در شناخت درمانی ۱۵۱
علی اکبر نجاتی صفا

نقدی بر مقاله دکتر علی اکبر نجاتی صفا: «رؤیا، مغز و شناخت: درجه‌ای برای
کاربرد رؤیا در شناخت درمانی» ۱۶۹
دکتر محمدعلی اصغری مقدم

۷. دینان شناختی- رفتاری: نقش فرهنگ و مذهب در اختلال وسواس ۱۷۹
دکتر گیتی شما

نقدی بر مقاله دکتر گیتی شما: «فرهنگ و مذهب یا مدل نظری؟» ۲۱۵
زهرا اندوز

استمرار در کوشش‌های علمی و فرهنگی پدیده‌شایعی در جامعه ما نیست که البته چندان هم بی‌دلیل نبوده است. زمانی که تغییر و تحول در سیاست‌ها و شرایط اقتصادی - اجتماعی آن‌قدر زیاد و غیر قابل پیش‌بینی است، کوتاه‌مدت بودن برنامه‌ریزی‌ها و اقدام‌ها تا حد زیادی قابل درک است، چنان‌که برخی جامعه‌مان را جامعه‌ای کوتاه‌مدت و توسعه را در این شرایط بسیار دشوار دانسته‌اند (کاتوزیان، ۱۳۹۲). تغییرات پیش‌بینی‌ناپذیر و ناپایداری در دانشگاه‌ها هم امر ناشایعی نیست. برنامه‌های آموزشی و علمی مداوم در حال تغییر هستند و مشخص نیست که این تغییرات تا چه حد و راسته به نیازها است و تا چه حد ناشی از سلیقه‌ها و توجه یا بی‌توجهی رؤیان و مدیران. چنان‌که به نظر برخی، دانشگاه‌هایمان، "گاه و بیگاه" می‌شوند که البته به معنای مایمی و سازگاری فعال با محیط نیست: "دانشمندان و شاگردان بودند، می‌آمدند و می‌رفتند و روبه‌رو می‌شدند و درس می‌دادند و درس می‌خواندند و ارتباط داشتند، اما نمی‌توانستند استادیوم جنرال و یونیورسیتی به‌وجود بیاورند و نهادی اجتماعی با هویت ملی، شهری و صنفی و حرفه‌ای تشکیل دهند" (فراستخواه، ۱۳۹۶، ص ۱۴).

با همه این‌ها و همه دشواری‌های پیش‌بینی‌پذیر می‌توان نمونه‌هایی از فعالیت‌های علمی مستمر و در عین حال پویا برشمرد، که هر چند ممکن است قائم به فرد یا افرادی بوده باشد، ولی تصویر از یک نمونه دانشگاهی برای بحث و تبادل نظر علمی فراهم می‌آورده است. از بین نمونه‌های این‌چنینی در برگزاری نشست‌های علمی در زمینه علوم مرتبط با مغز و شناخت و رفتار، مانند روان‌شناسی، آسیب‌شناسی، روان‌پزشکی و عصب‌پژوهی، می‌توان تلاش ستودنی استاد دکتر عبدالرحمن مجل‌رحیم و اساتید دیگر در برگزاری سمینارهای عصب‌پژوهی از سال ۱۳۷۴ در بیمارستان شهدای تجریش را مثال آورد. تلاش دیگر البته برگزاری "سمینارهای ادواری مطالعه مغز، شناخت و رفتار" در بیمارستان روزبه است. جالب آن‌که هیچ‌یک از این دو

فعالیت علمی "درون کوریکولومی" دانشگاهی نبوده است که شاید همین هم از جمله دلایل استمرار آن‌ها باشد.

هم‌اکنون ۱۰ سال از برگزاری نخستین دوره "سمینارهای ادواری مطالعه مغز، شناخت و رفتار" می‌گذرد. در این مدت هر ساله، سمینارها به‌طور منظم برگزار شده، به امید آن‌که فضایی فراهم آورد برای گردهم‌آیی محققان و صاحب‌نظران در علوم مرتبط به مغز، شناخت و رفتار و بستری برای بحث و نقد آرا و یافته‌ها، یک ویژگی مهم این سمینارها بر خلاف همایش‌ها و سمینارهای مرسوم این روزهای کشور ما، انتشار سخنرانی‌های ارائه شده، به‌صورت کتاب‌های مجموعه مقالات بود تا دامنه تأثیر و گستره بحث‌ها منحصر به زمان و مکان سخنرانی‌ها نباشد که حاصل آن انتشار مجموعه مقالات در شناخت و رفتار بود. ویژگی دیگر، همراهی مقاله‌ها با نقدهایی بود که برای تسهیل آشنایی با دیدگاه‌های مختلف و گاه متعارض را فراهم می‌آورد. هر چند آنگاه این را می‌نامیم که "تمام سخنرانی‌ها" را به نوشتار درآوریم، ولی با همراهی اساتید و انتشارات اساتید توانستیم سه مجموعه مقاله منتشر کنیم و اکنون مجموعه چهارم در اختیار خوانندگان محترم قرار می‌گیرد. با وجود تمام محدودیت‌هایی که در انتشار به‌طور عام و نشر درآوردن سخنرانی‌ها به‌طور خاص وجود دارد، بسیار خوشحالیم که تاکنون توانسته‌ایم مجموعه‌های ارزشمندی از سخنرانی‌ها و نقدها را به‌صورت مکتوب در اختیار مخاطبان قرار دهیم و اعتقاد داریم تداوم این امر به اصالت‌بخشی به تفکر علمی و ارتقای آن کمک فراوانی می‌کند.

در مجموعه حاضر ۷ مقاله دیگر حاصل از این سخنرانی‌ها همراه با نقد آن‌ها را تقدیم می‌کنیم، شامل مقاله‌ای دربارهٔ موردپژوهی در علم نوسه دکتر قاسم‌زاده، بحثی دربارهٔ اعتماد از دیدگاه روان‌شناسی اجتماعی و دیدگاه‌های جدید جامعه‌شناختی از دکتر شریفی، مقاله‌ای دربارهٔ کاربرد رویا در شناخت‌درمانی از دکتر سجاتی‌صفا، مقاله‌ای دربارهٔ خلق ایده‌های نو بر پایهٔ روابط معنایی از دکتر بدیع، نوشتاری دربارهٔ اخلاق‌گرایی و مغز از دکتر نقوی، نوشتاری دربارهٔ هم‌دردی و درد مزمن از دکتر اصغری‌مقدم، مقاله‌ای دربارهٔ نقش فرهنگ و مذهب در اختلال وسواس از دکتر شمس. در این جا لازم می‌دانیم از استادانی که دعوت ما را برای ارائهٔ سخنرانی‌ها و نیز ارائهٔ مقاله‌ها پذیرفتند، از ریاست و مدیریت بیمارستان روزبه، سرکار خانم حسینی، که

دستیار برنامه‌ریزی و برگزاری سمینارها بوده‌اند، خانم الهام استاد که در بازبینی و ویرایش فنی مقالات ما را یاری کردند و سایر همکاران مرکز روان‌شناسی بالینی و واحد سمعی و بصری بیمارستان روزبه سپاس‌گزاری نماییم. و در نهایت بار دیگر از مدیر و همکاران انتشارات ارجمند که چاپ و انتشار این مجموعه را میسر ساختند قدردانی می‌شود.

کمیته سمینارهای مغز، شناخت و رفتار

حبیب‌الله قاسم‌زاده؛ حمیدرضا نقوی؛ ونداد شریفی

اردیبهشت ۱۳۹۸

منابع

- کاتوزیان، محمدعلی (۱۳۹۲). ایران، جامعه کوتاه‌مدت، و ۳ مقاله دیگر. ترجمه عبدالله کوثری. تهران: نشر نی
- فرستخواه، مقصود (۱۳۹۶). گاه‌نگاری علمی دانشگاه در ایران (مباحثی نو و انتقادی در باب دانشگاه پژوهی، مطالعات علم و آموزش عالی). تهران: نشر آگاه.